

กลุ่มตัวอย่างในการจัดการอาชีพและรายได้

เอกสารประกอบรายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์

โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะ
แรงงานนอกระบบ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19
ภาคเหนือ

สารบัญ

หน้าที่

1. กลุ่มผู้เลี้ยงชันโรงชุมชนบ้านปางต้นฮ่อง ตำบลมะลิทา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่.....3
2. กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ปลูกผักปลอดภัยบ้านเวียง ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.....4
3. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ชุมชนคนวัง ตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่.....5
4. กลุ่มน้ำพริกผู้สูงอายุบ้านฟาร์มสัมพันธ์ ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.....6
5. กลุ่มจักสานไม้ไผ่สานสามวัย ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา.....7
6. กลุ่มกว๊านทะเลซึ่ฟูด อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา.....8
7. กลุ่มผลิตภัณฑ์แคบหมูสมุนไพร บ้านแม่จัว อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา.....9
8. กลุ่มหมูดำอินทรีย์ และกลุ่มตลาดบ้านแม่พุง ตำบลแม่พุง อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่.....10
9. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บที่นอนบ้านป่าขาม ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.....12
10. กลุ่มแปรรูปบัวลอยอบแห้งกว๊านสีรุ้ง ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา.....14
11. กลุ่มพ่อค้าแม่ขายเทศบาลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่.....16

กลุ่มตัวอย่างในการจัดการอาชีพและรายได้

1. กลุ่มผู้เลี้ยงชันโรงชุมชนบ้านปางต้นฮ่อง ตำบลมะลิกา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

ตัวอย่างด้านการพัฒนาอาชีพจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน บ้านปางต้นฮ่อง สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างเสริมสุขภาพคนในชุมชน

ผลงานเด่น

1. การสร้างอาชีพเสริมให้กับแรงงานนอกระบบในพื้นที่ได้มีรายได้อย่างต่อเนื่องโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน
2. การส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มใช้น้ำฝั้งชันโรงในการบำรุงสุขภาพ
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากน้ำฝั้งชันโรงเพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม
4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การเพาะเลี้ยงฝั้งชันโรงให้ผู้ที่สนใจเข้าไปศึกษาเพื่อนำไปเป็นอาชีพเสริม

2. กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ปลูกผักปลอดภัยบ้านเวียง ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ตัวอย่างด้านการจัดการอาชีพและรายได้สู่การออมอย่างเป็นระบบ ที่เริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ด้านอาชีพ รายได้ หนี้สิน และสวัสดิการของสมาชิกกลุ่ม สู่การออกแบบการจัดการรายได้ในระดับบุคคล กลุ่ม โดยใช้กลไกการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนตำบลเวียง

ผลงานเด่น

1. การลดต้นทุนอาหารไก่โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน และการทำสารชีวภัณฑ์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี
2. การพัฒนาศักยภาพแกนนำด้านการบริหารจัดการโครงการ ความรู้และทักษะด้านการจัดการการเงินเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับสมาชิกกลุ่ม
3. รูปแบบการจัดการรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่และปลูกผักสู่การออมอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินชุมชน
4. การใช้ข้อมูลด้านรายได้ หนี้สิน และสวัสดิการเพื่อสร้างความตระหนักให้กับสมาชิกกลุ่มให้เห็นความสำคัญในการออมเงินเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัวเพิ่มขึ้น

3. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ชุมชนคนวัง ตำบลวังช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดแพร่

ตัวอย่างด้านการจัดการอาชีพเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน เป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนที่ประสบปัญหาการว่างงาน ไม่มีรายได้ แต่มีต้นทุนทักษะด้านงานไม้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากตั้งกระถางต้นไม้ลงโพสขายใน Shopee จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายดีอันดับ 1 มาโดยตลอดจากการเข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีเครื่องมือในการวิเคราะห์งาน ความเสี่ยงและผลกระทบกับสุขภาพและรายได้จนนำไปสู่การแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

ผลงานเด่น

1. การจัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบ เช่น มีคู่มือในการจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ การปรับปรุงระบบไฟฟ้า (เดินสายไฟใหม่) เป็นต้น
2. การพัฒนาเครื่องดูดฝุ่นไม้จากวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน
3. การจัดการขยะเพื่อสร้างสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่ม เช่น การคัดแยกขยะ การเก็บรวบรวมเศษไม้จากการผลิต เป็นต้น
4. การจัดทำข้อตกลงร่วมในการทำงานร่วมกัน เช่น การจัดเก็บเครื่องมืออุปกรณ์ การทำความสะอาดบริเวณที่ทำงาน การคัดแยกขยะ เป็นต้น
5. การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน สำนักงานประกันสังคม และแรงงานจังหวัด พัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลวังช้าง เป็นต้น

4. กลุ่มน้ำพริกผู้สูงอายุบ้านฟาร์มสัมพันธกิจ ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตัวอย่างด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มนี้เป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุหมู่บ้านฟาร์มสัมพันธกิจ ที่ได้รับผลกระทบด้านสุขภาพจิต ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผ่านมา ทำให้หลายคนเป็นโรคซึมเศร้า วิตกกังวลส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันเนื่อง แก่นนำชุมชนจึงตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวใช้กิจกรรมของโครงการรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังมีความสามารถในการทำงานได้ ดึงความรู้ประสบการณ์ที่มีอยู่โดยเฉพาะการทำน้ำพริกสูตรต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และทำให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

ผลงานเด่น

1. สูตรน้ำพริกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่ม จำนวน 3 สูตร น้ำพริกแกงเมือง น้ำพริกตาแดง น้ำพริกลาบเมือง
2. การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า OTOP
3. ระเบียบการบริหารจัดการกลุ่ม
4. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน / องค์กรในชุมชน และในพื้นที่
5. เครือข่ายความร่วมมือจากคนในชุมชน ผู้นำในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง

กลุ่มพัฒนาน้ำพริก บ้านฟาร์มสัมพันธกิจ หมู่ที่ 1

บริบทพื้นที่

ชุมชนบ้านฟาร์มสัมพันธกิจ หมู่ที่ 1 เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์และมีการปลูกผักสวนครัว พืชสมุนไพรในบ้าน เช่น ต้นหอม ผักชี กระเทียม หอมแดง ตะไคร้ ใบมะกรูด ขมิ้น ข่า ฯลฯ รวมทั้งชุมชนมีการจับปลาทำจืดที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อนำมาแปรรูปเป็นปลา ร้า ปลาแห้ง ทำให้มีวัตถุดิบในการผลิตน้ำพริกตาแดงและน้ำพริกแกงเมืองสำหรับผู้บริโภคและจำหน่ายในชุมชน

เป้าหมายของกลุ่ม

- พัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่มโดยมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม
- พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
- เพิ่มความรู้และทักษะในการจัดการด้านสุขภาพกาย-จิต และการเงินให้กับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความสำเร็จและผลลัพธ์

- ได้ดำเนินงานกลุ่มและข้อตกลงของสมาชิกกลุ่มร่วมกัน
- ได้พัฒนาคณะทำงานกลุ่มที่มีศักยภาพเป็นกลไกขับเคลื่อนงานโครงการ
- ได้ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อแนะนำ ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพและอาชีพ
- เกิดภาคีเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุบ้านฟาร์มฯ และระหว่างชุมชน เช่น คริสตจักรฟาร์มสัมพันธกิจกลุ่มสมาชิพ (น้ำพริก) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (เย็บผ้าสำเร็จรูป) ตลาดบ้านฟาร์มสัมพันธกิจ สถาบันการเงินหมู่บ้านฟาร์มสัมพันธกิจและองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก ฯลฯ

ปัจจัยความสำเร็จ

- ทีมงานจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ทีมงานจากสมาคมวิสาหกิจทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- คณะทำงานและสมาชิกกลุ่มพัฒนาน้ำพริกบ้านฟาร์มสัมพันธกิจ หมู่ที่ 1
- กลุ่มแม่บ้าน บ้านฟาร์มสัมพันธกิจ หมู่ที่ 1

การสร้างเครือข่าย

แรงงานนอกระบบ >> ชุมชน >> ท้องถิ่น

ผลิตภัณฑ์กลุ่ม

- **พริกแกงเมือง** ถุงละ 20 บาท ขนาดครึ่งกิโลกรัมละ 50 บาท
- **พริกกลบ** ถุงละ 30 บาท
- **น้ำพริกตาแดง** กระปุกละ 15 บาท

5. กลุ่มจักสานไม้ไผ่สามวัย ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ตัวอย่างด้านการจัดการอาชีพเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน เป็นกลุ่มอาชีพที่มีพื้นฐานมาจากการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่เป็นสินค้าที่สวยงาม มีคุณค่า และใช้งานได้จริง ที่ผ่านมากลุ่มนี้ได้รับผลกระทบด้านสุขภาพ เช่น การยศาสตร์ ทำางการทำงานที่ไม่ปลอดภัยส่งผลต่อการปวดเมื่อยตามร่างกาย อุบัติเหตุจากของมีคม การสูดดมสารเคมีในการฉีดยาฆ่าแมลงเพื่อป้องกันเชื้อรา เป็นต้น แกนนนำกลุ่มจึงได้หาแนวทางการจัดการปัญหาที่ผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และการรักษาผลิตภัณฑ์ไม่ให้ขึ้นราโดยไม่ใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสุขภาพรวมถึงลดต้นทุนการผลิตได้

ผลงานเด่น

1. นวัตกรรมการเก็บรักษาเส้นตอกไม้ให้ขึ้นรา โดยใช้โซเดียมเบนโซเอต (สารกันบูด) และตากในโดมพลังงานแสงอาทิตย์ที่ทำจากวัสดุที่มีอยู่ในชุมชน
2. นวัตกรรมเครื่องเหลาตอกเพื่อลดอุบัติเหตุมีดบาดมือ โดยใช้ใบมีดเครื่องตัดหญ้าเก่า
3. การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันความเสี่ยงส่วนบุคคลในการทำงาน
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

การจัดการอาชีพเพื่อสุขภาพและรายได้ กลุ่มจักสานสามวัย

เครื่องมือประเมินความเสี่ยง JSQ ผลกระทบต่อสุขภาพและรายได้

ความเสี่ยงจากการจักสานไม้ไผ่ ผลกระทบต่อสุขภาพและรายได้

1. อุบัติเหตุจากการใช้ อุปกรณ์ของมีคมขณะทำงาน
2. ด้านการยศาสตร์
3. ด้านสารเคมี

1. มีดและใบมีด ค้อนตีไม้ ฝ่าไม้ จักตอก

2. บังแกมบวดคล้อง บวดตา บวดนิ้ว นิ้วล็อก สลักคอกลิ้ง ทรายพาดอาหาร อากาศขณะนั่งสานตอกและไผ่หรือ เปียตอก

3. สารเคมีเข้าอวัยวะ ถ้า เข้าปอด อาจจะเป็นมะเร็งปอดขั้นตอนการป้องกันเชื้อราและรักษาเส้นตอก

4. รายได้ลดลงเมื่อป่วย

ประเด็นความเสี่ยงที่เลือก และแนวทางการจัดการ

ด้านการป้องกันเชื้อราในเส้นตอกและการเก็บรักษาเส้นตอก

แนวทางการจัดการสร้างโมเดลของแหล่งทำงานแสงอาทิตย์และน้ำใช้เย็นแบบใช้โซล

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม จักสานสามวัย

ผ้ารัก สวซ สดุดตา เป็นได้ทั้งของฝาก & ของใช้

พวงกุญแจรูปหมวก ขนาด 7 ซม. ราคาชิ้นละ 29 บาท

พวงกุญแจรูปหมวก ขนาด 9 ซม. ราคาชิ้นละ 39 บาท

กระเป๋าสาน ยาว 7 นิ้ว สูง 8 นิ้ว ประดับด้วยผ้าลูกไม้ สวซงาม ละมุน อ่อนหวาน มีเส้นใย เป็นการประยุกต์ใช้ ระหว่างผ้ากับไม้ไผ่สาน ราคา 350 บาท

6. กลุ่มครัววานทะเลซีฟู้ด อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ตัวอย่างด้านการบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กร แกนนำเครือข่ายน้ำกว๊านสีรุ้ง ขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพร่วมกับกลุ่มเป้าหมายผู้มีความหลากหลายทางเพศ และเครือข่ายแรงงานนอกระบบในระดับพื้นที่ จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมา เครือข่ายน้ำกว๊านซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงด้านอาชีพและรายได้ และร่วมกันคิดหาทางออกเพื่อสร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิกเครือข่าย โดยการนำเอาอาหารทะเลแห้งและอาหารแปรรูปที่มีคุณภาพมาจำหน่าย และพัฒนาระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ผลงานเด่น

1. ระบบการบริหารจัดการกลุ่ม ประกอบด้วย ระบบสต็อก ระบบบัญชี ระบบสวัสดิการสมาชิก เป็นต้น
2. สมาชิกสามารถจัดการรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่าย มีการออม และมีสวัสดิการสำหรับตนเอง
3. มีเครือข่ายผู้ขายอาหารทะเลเพิ่มขึ้นจาก 8 คน เป็น 19 คน คลอบคลุม 9 อำเภอ ในจังหวัดพะเยา

7. กลุ่มผลิตภัณฑ์แคบหมูสมุนไพร บ้านแม่จัว อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา

ตัวอย่างด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นกลุ่มแม่บ้านที่มีต้นทุนในการทำแคบหมูที่เป็นสูตรดั้งเดิม แต่กลับพบว่ายอดขายช่วงหลังลดลง อันเนื่องจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์โควิด หรือแม้กระทั่งเรื่องคุณภาพของสินค้าลดลง ดังนั้น สมาชิกกลุ่มจึงได้คิดค้นสูตรใหม่ เพิ่มรสชาติ และรูปแบบใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยใช้ข้อมูลความต้องการของลูกค้าที่มีหลากหลาย วางแผนและทดลองทำร่วมกันจนสามารถที่มีผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดจากกระบวนการผลิตหลายอย่าง สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่มเพิ่มได้

ผลงานเด่น

1. มีผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น เช่น แคบหมูหลายรสชาติ แคบหมูกิ่งสำเร็จรูป น้ำมันหมู เป็นต้น
2. เกิดเครือข่ายการตลาดที่เชื่อมโยงกับกลุ่มกวีานทะเลสีฟ้า โดยการนำสินค้าไปฝากขาย
3. มีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่มจากรายได้ที่เพิ่มขึ้น

กว่าจะเป็น... แคบหมูสมุนไพร
since 2557

เริ่มจาก ...
ผลิตขายส่งให้
ร้านก๋วยเตี๋ยว

สูตรพัฒนา

- รสขมิ้นเขียว
- แคบหมูลูกเต๋
- ขนาด 1 x 1 นิ้ว
- รสชาติ: รสขมิ้น
- รสขมิ้น
- ปรุงรส

กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

1. ทดลองสูตรไม่ลับ "แคบหมู + สมุนไพร"

ทดลองทั้งหมด 4 วิธี

1. ทดลองเป็นบัตว์ก่อนแล้วนำแคบหมูจไปทอด
2. ทดลองเป็นบัตว์พร้อมแคบหมู
3. ทดลองเป็นบัตว์แล้วพร้อมแคบหมู
4. ทดลองเป็นบัตว์แล้ว พร้อมแคบหมูไปทอด

สรุปผลทดลอง 25 คน ได้ผลดี
*ว่า วิธีที่ 4 ทำให้แคบหมูมีกลิ่นสมุนไพรมากที่สุด

2. พัฒนาโลโก้

ปัจจุบัน

3. พัฒนาบรรจุภัณฑ์

4. การตลาด

1. ร้านค้าในชุมชน
2. ร้านก๋วยเตี๋ยวในชุมชน
3. กลุ่มไลน์
4. กลุ่มร้านทะเลสีฟ้า

ผลิตภัณฑ์
แคบหมูสมุนไพร
กลุ่มแม่บ้านแม่จัว
หอม กรอบ อร่อย

ทั้งสำเร็จรูป
300กรัม แพ็คละ 100.-
ทีโลกรัมละ 350.-
-รสใบมะกรูด
-รสบาร์บีคิว
-รสใบเตย
-รสดั้งเดิม

สำเร็จรูป
180กรัม แพ็คละ 100.-
ทีโลกรัมละ 350.-

แบบลูกเต๋ แบบยาวปกติ

-แพ็คละ 10.-/20.-
-เนื้อเนียนตืดมัน กก.ละ 100.-
-น้ำมันหมู กก.ละ 50.-

โทร. 0614587839 0969299954

8. กลุ่มหมูดำอินทรีย์ และกลุ่มตลาดบ้านแม่พุง ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

ตัวอย่างด้านการจัดการอาชีพโดยคนรุ่นใหม่ ที่เชื่อมโยงกับกลไกการตลาดในพื้นที่ กลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่เข้ามาศึกษาและทำงานร่วมกับคนในชุมชน ได้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนนำไปสู่การอยากเข้ามาทำอาชีพร่วมกับคนในชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงหมูดำ ซึ่งชาวกะเหรี่ยงใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ และเชื่อว่าเนื้อหมูดำอุดมไปด้วยคุณค่าทางอาหารมากมายเพราะเลี้ยงแบบธรรมชาติ และได้นำเอาองค์ความรู้วิธีการเลี้ยงแบบชาวบ้าน ควบคู่กับองค์ความรู้ปัจจุบันทดลองเลี้ยงเพื่อลดต้นทุนด้านอาหาร จนสามารถผลิตหมูดำที่ปลอดภัยออกจำหน่ายในชุมชนซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี และในขณะเดียวกัน กลุ่มตลาดบ้านแม่พุงได้มีการจัดตั้งกลไกการจัดการตลาดอินทรีย์ร่วมกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า ออกแบบการจัดการตลาดทั้งตลาดออนไลน์ และตลาดในชุมชน ซึ่งมีสินค้าหลักเริ่มต้นในช่วงแรก ประกอบด้วย ข้าว ผัก หมูดำและผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ปลอดภัย เพื่อจำหน่ายให้คนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพทั้งผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้บริโภค

ผลงานเด่น

1. องค์ความรู้การเลี้ยงหมูดำอินทรีย์ ที่สามารถนำไปถ่ายทอดขยายผลให้กับคนในชุมชนได้นำไปปรับใช้ได้
2. ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อหมูดำอินทรีย์ เช่น แหนมหมู หมูแดดเดียว เป็นต้น
3. รูปแบบการจัดการตลาดหมูดำอินทรีย์ผ่านสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า
4. กลไกบริหารจัดการตลาดบ้านแม่พุง ซึ่งประกอบด้วย คนรุ่นใหม่ แกนนำในชุมชน และคณะกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ
5. ข้อมูลแผนการจัดการตลาดออนไลน์ และตลาดชุมชน

โครงการการจัดการความรุกร่วมผู้เลี้ยงหมูดำอินทรีย์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแรงงานนอกระบบภาคการเกษตร ตำบลแม่พุง อำเภोजังหวัดแพร่

ภายใต้โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างเสริมสุขภาพพะวงงานนอกระบบที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ภาคเหนือ สำนักสร้างเสริมฯ (สำนัก 6) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

➕ อาหารเพื่อสุขภาพ

หมูดำ แดงเดี่ยว

หยากกล้วยหมัก

กากน้ำตาล เกลือ

อาหารอินทรีย์

สันคอ
-พลังงาน 242 แคลอรี:1กรัม

สันนอก
-พลังงาน 242 แคลอรี:1กรัม

สามชั้น
-พลังงาน 242 แคลอรี:1กรัม
-ไขมันดี

แห่นแดง
ฟ้าทะลายโจน
ขมิ้นผง
กากงาดำ

สรรพคุณทางยา

คนกะเหรี่ยงเชื่อว่าหมูดำเป็นสัตว์ที่รักษาสุขภาพ ขอบกินดิน กินแร่ธาตุ กินรากไม้ กินพืชหัว ทำให้รูปร่างร่างกายแข็งแรง มีพลัง ทำให้มีการบริโภคและเลี้ยงเพื่อประกอบพิธีกรรม ประเพณี ซึ่งส่งผลต่อร่างกายจากการรับประทานเนื้อหมูดำ

สถานการณ์ราคา ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนสูงขึ้น

กระบวนการผลิตหมูดำ อินทรีย์

1. พื้นที่สร้างคอกคำนวณจากหมู 1 ตัว ใช้พื้นที่ 1.2 ตร.ม. คอกขนาด 2*3 เมตร เลี้ยงหมูได้ 5 ตัว คอกขนาด 3*4 เมตร เลี้ยงหมูได้ 10 ตัว บุคหลุมลึก 70-90 ซม.พร้อมท่อน้ำแกงรอบทั้ง 4 ด้าน ด้วยอิฐหรือไม้ไผ่หรือแผ่นไม้ที่เกษตรกรมฯ เพื่อป้องกันดินพังทลาย

เตรียมคอกแบบหลุม
2. ใส่วัสดุรองพื้นคอกลงในหลุม ประกอบด้วย
- เกלבหรือขี้เลื่อย 100 ส่วน
- ดินส่วนที่ขุดออกหรือปุ๋ยคอก (ขี้วัวแห้ง) 10 ส่วน
- เกลือ 0.3- 0.5 ส่วน
- รำละเอียด 1 ส่วน
- นำหมักชีวภาพ หรือ พ.ด.2
- แบ่งความลึกของบ่อเป็น 3 ชั้น แต่ละชั้นมีความลึกประมาณ 25-30 เซนติเมตร

ประโยชน์ของการเลี้ยงหมูหลุม

เมื่อใส่ส่วนผสมต่างๆ ลงไปในหลุมและปล่อยให้แห้งแล้ว มันจะดูดซับส่วนผสมเหล่านั้นกับเศษอาหารที่เหลือและมูลสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่มีถ่าย หลังจากนั้น จุลินทรีย์ก็จะย่อยสลาย ทำให้ไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน และเมื่อเลี้ยงได้ประมาณ 4 เดือน ก็จับหมูจำหน่ายในตลาดในหลุมที่ได้คือปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพอย่างดี ที่สามารถนำไปใช้ในการบำรุงไม้ผลพืชผัก แต่ต้องผสมกับดินส่วนในอัตราส่วน 1 : 3 ทั้งนี้เพราะปุ๋ยที่ได้มีความเข้มข้นสูง

3 อาหารหมักช่วยในลดต้นทุนและช่วยในการบำรุงให้หมูดำมีคุณภาพที่ดีมากกว่าการให้อาหารสำเร็จอย่างเดียว

- สูตรอาหารหมัก
1. ปลาป่นและเนื้อปลาน
 2. กากขี้เถ้าเพื่อเสริมกากแห้งหรือกากข้าวคั่วหรือกากข้าวสาลี
 3. รำละเอียด, รำล่อนน้ำมัน
 4. ขี้วัวโพดอ่อน, ขี้วัวฟางป่น, หรือปลาขี้ขาว
 5. กระดาษขี้ป่น
 6. เบบียกัวร์, โยบ, นิสส์วี, มีมันพืช
 7. กากน้ำตาล

นวัตกรรมด้านอาหารสัตว์ที่ช่วยแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์เชิงรุก ตกตาทางการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงหมูดำ นวัตกรรมในการสร้างหลักประกันความมั่นคงด้านอาหารภายในชุมชน ลดต้นทุนการผลิตสร้างความยั่งยืนอาชีพและดำเนินสิ่งแวดล้อม

9. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บที่นอนบ้านป่าขาม ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตัวอย่างการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชน กลุ่มอาชีพที่สืบทอดภูมิปัญญาที่เป็นวิถีชีวิตของคนล้านนาในการทำที่นอน หมอน ที่ยัดด้วยนุ่น ซึ่งเป็นอาชีพที่เกือบสูญหายไปในปัจจุบัน อาจเป็นเพราะรูปแบบที่ไม่ทันสมัย ทางแกนนำกลุ่มซึ่งเป็นบุคคลที่สืบทอดความรู้ ทักษะ จากมารดานำมาถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนได้นำไปเป็นอาชีพ จัดตั้งกลุ่มพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการตลาด จนได้รับการยอมรับและรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ปัจจุบันกำลังอยู่ในกระบวนการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้จัดทำหลักสูตรการเย็บที่นอน หมอน เบาะรองนั่ง ฯ เพื่อสอนผู้ที่สนใจในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้นำไปเป็นอาชีพเสริม โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน พัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานอื่นๆ

ผลงานเด่น

- 1.ผลิตภัณฑ์ใหม่ 2 แบบ คือ การตกแต่งลายปักลงบนปกหมอนอิง และการปักผ้าด้วยลายที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ประกอบด้วย ลายดอกมะขาม ลายลำไย รูปรถไฟ เป็นต้น
- 2.ได้ ร่าง หลักสูตรการสอนเย็บที่นอนพับ หลักสูตรการสอนทำหมอนสามเหลี่ยม หลักสูตรการทำหมอนหก
- 3.การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น ด้านความปลอดภัยในการทำงาน จากสวัสดิการคุ้มครองแรงงานลำพูน , ด้านการพัฒนาทักษะฝีมือการปักผ้า ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

**การจัดการอาชีพวิสาหกิจชุมชน
เย็บที่นอนบ้านป่าขาม
ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน**

ค้นหาปัญหาในชุมชน
พบปัญหาการว่างงาน
การหนีสิน
ความเครียด

การจัดการอาชีพโดยใช้หลักการความรอบรู้

1
ต้นน้ำ
อาชีพเย็บที่นอน
หมอนหนุนจากฐาน
บรรพบุรุษสู่ยุค
ปัจจุบัน

2
กลางน้ำ
พัฒนาอาชีพ
ออกแบบผลิตภัณฑ์
ใหม่ให้สอดคล้องกับ
ตลาดผู้บริโภค

3
ปลายน้ำ
ยกระดับพัฒนา
ฝีมือเพิ่มทักษะ
ความเชี่ยวชาญ

ติดต่อ : กลุ่มเย็บที่นอนบ้านป่าขาม โทรศัพท์ : 096 913 6588

**วิสาหกิจชุมชน
เย็บที่นอนบ้านป่าขาม
ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน**

หมอนหก
PROMOTION
ราคาเฉพาะหมอน
180 บาท
ราคาหมอน+ปลอก
200 บาท

**หมอนอิง
Made To Order**
* หมอนหัวใบ
* ปลอกหมอน
ราคา 350 บาท

**ที่นอน
เตียงหย่ง**
PROMOTION
ราคา 1,500 บาท

ที่นอน
ชุด 3 ท่อน
ขนาด 3.5 ฟุต
ราคา 3,500 บาท
ขนาด 5 ฟุต
ราคา 5,500 บาท
ขนาด 6 ฟุต
ราคา 6,500 บาท

ชุดที่นอน
ราคา 800 บาท
**สำหรับเก้าอี้
เอนพอน**

**ที่นอน
แบบพับที่นอน**
PROMOTION
ขนาด กว้าง 36 นิ้ว
ความยาว 2 เมตร
ราคา 1,500 บาท
ถึง 1,800 บาท

**หมอน
สามเหลี่ยม**
PROMOTION
ขนาด 14 นิ้ว
ราคา 350 บาท
ขนาด 16 นิ้ว
ราคา 400 บาท
ขนาด 18 นิ้ว
ราคา 500 บาท

**หมอน
สามเหลี่ยม**
พร้อมชุด 3 ท่อน
ขนาด 14 นิ้ว
ราคา 1,150 บาท
ขนาด 16 นิ้ว
ราคา 1,350 บาท
ขนาด 18 นิ้ว
ราคา 1,500 บาท

ติดต่อ : กลุ่มเย็บที่นอนบ้านป่าขาม โทรศัพท์ : 096 913 6588

10. กลุ่มแปรรูปบัวลอยอบแห้งกวนสีรุ้ง ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูมายนาว จังหวัดพะเยา

ตัวอย่างการจัดการอาชีพภายใต้วิกฤต เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้การจัดการอาชีพเป็นปีที่สอง จากการสรุปบทเรียนและวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนและบริบทพื้นที่พบว่า จำนวนบัวลอยที่ไหลไปรวมกันที่ปลายน้ำเป็นจำนวนมาก และมีคุณภาพดี กลุ่มจึงมีเป้าหมายในการทำเส้นบัวลอยอบแห้งเพื่อส่งขายให้กับกลุ่มผู้สานบัวลอย (ผักตบชวา) เบื้องต้นได้มีการอบรมสมาชิกกลุ่มในการคัดเลือก เก็บ ตาก และอบเส้นบัวลอยเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจังหวัดพะเยาประสบกับภัยแล้ง น้ำแห้ง ทำให้ไม่มีบัวลอยมาทำ แขนงนำและสมาชิกกลุ่มจึงได้ร่วมกันใช้กรอบแนวคิดความรอบรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนและศักยภาพของตนเองในการเลือกทำอาชีพเสริมที่มีความเป็นไปได้บนสถานการณ์เงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆได้

ผลงานเด่น

1. สมาชิกกลุ่มสามารถใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม
2. เกิดอาชีพใหม่ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม
3. ได้องค์ความรู้และบทเรียนการเพาะเห็ดที่สามารถมีรายได้ต่อเนื่องในทุกอาทิตย์
4. มีข้อตกลงร่วมของสมาชิกกลุ่มในการร่วมกันทำงาน ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน

การจัดการอาชีพภายใต้วิกฤต

โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูกระบวนการแปรรูปกล้วยอบแห้งกวีานสีรุ้ง พะเยา

- อบรมคัดเลือก ตัด ตาก และเก็บรักษากล้วย**
- เพื่อผลิตเส้นสานกล้วย
 - เพื่อจำหน่ายทั้งในและนอกพื้นที่
 - เพื่อลดต้นทุนของกลุ่มจักสาน
 - เพื่อสร้างอาชีพเสริมกลุ่ม
 - เพื่อเปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นรายได้

ปัญหาที่พบ/

พื้นที่ประสบภัยแล้งทำให้ไม่สามารถผลิตเส้นสานตามมาตรฐาน ที่กลุ่มต้องการได้และกล้วยในพื้นที่ขาดน้ำจำนวนมาก

หาทางออก ... โดยใช้หลักการความรู้

1. รวบรวมข้อมูลอาชีพและศักยภาพของสมาชิกกลุ่ม

อาชีพหลัก

ทำนา บัตรประชาชน
ลูกหลานให้ เย็บผ้า เลี้ยงไก่
เลี้ยงเป็ด ขายมูลสัตว์
เลี้ยงกบ

อาชีพเสริม

ขายมูลสัตว์ รับจ้างทั่วไป คัดไข่
แกะมะขาม ปลูกผัก ขายพริก เพาะเห็ด
เลี้ยงกบ เลี้ยงไก่ ขายของเก่า
ทำไม้กวาด

2. วิเคราะห์แลกเปลี่ยนภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัด

1. ระยะเวลาที่เหลือคือ 4 เดือน
2. งบประมาณจำกัด
3. อาชีพที่ทำได้และเห็นผลจริง

3. เลือกทางออกที่เป็นไปได้และวางแผนอย่างมีส่วนร่วม

1. เพาะเห็ดฟาง

1. ระยะเวลาสั้น 10 - 15 วัน
2. ราคาดี / ตลาดต้องการสูง
3. พื้นที่มีวัตถุดิบฟางข้าว

2. เลี้ยงไก่ไข่

1. ไก่พร้อมไข่ 15 วัน ออกผลผลิต
2. ตลาดต้องการสูง
3. สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์

4. ทดลอง ประเมินผลและแก้ไขปัญหาข้อค้นพบร่วมกัน

ภายใต้ โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะแรงงานนอกระบบ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ภาคเหนือ

บทเรียน เห็ดฟาง สร้างรายได้

เตรียมความพร้อม

1. พื้นที่ร่ม 4 * 12 เมตร ล้อมด้วยสแลนกรองแสงและทำความสะอาด โรยด้วยปูนขาว พักไว้ 3 - 7 วัน
2. ฟางอัดก้อน 10 ก้อน แขน้ำ 1 คิน
3. เชื้อเห็ดฟาง 30 ก้อน (มีใยขาวเดิน)
4. บัวรดน้ำหรือสายยาง, พลาสติกใส
5. บ่อน้ำหรืออ่างน้ำ
6. แบบพิมพ์ขึ้นรูปกองเห็ด

ขั้นตอนการเพาะ

1. นำฟางที่แช่ไว้ 1 คิน มาทำแปลงเพาะ ชั้นที่ 1 ความกว้าง 60 - 70 ซม. ความหนา 10 ซม. หรือ 1 ฝ่ามือ
2. นำเชื้อเห็ด โรยให้รอบแปลง (หีบ เบามือ) และวางเชื้อเห็ดให้ติดชิดกัน โดยให้ห่างจากขอบแปลง ประมาณ 5 - 10 ซม. จากนั้นให้โรยฟางทับ
3. ทำชั้นที่ 2 - 5 เหมือนชั้นที่ 1
4. รดน้ำรอบๆ แปลง ให้ชุ่ม
5. นำพลาสติกคลุมแปลงและโรยฟางทับบาง ๆ อีกที เพื่อพรางแสง

การดูแลและเก็บเกี่ยว

1. วันที่ 7 - 10 นับหลังจากวันเพาะ ให้เปิด พลาสติกคลุมเพื่อระบายอากาศและตรวจดูดินรอบๆ แปลงหากแห้งให้รดน้ำให้ชุ่ม
2. การเก็บผลผลิต แบ่งเป็น 2 ช่วง
 - ช่วงเช้าและช่วงเย็น
 - ระยะเวลาให้ผลผลิตประมาณ 5 - 7 วัน

ข้อพึงระวังในการเก็บ

- ห้ามให้มีเศษเห็ดเหลืออยู่ในแปลง

11. กลุ่มพ่อค้าแม่ขายเทศบาลวังชิ้น อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

ตัวอย่างการจัดการอาชีพจากข้อมูล กลุ่มพ่อค้า แม่ค้า ในพื้นที่เทศบาลวังชิ้น ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิดที่ผ่านมา บางคนต้องเป็นหนี้สะสม บางคนมีปัญหาครอบครัว บางคนต้องเป็นหนี้นอกระบบส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว จึงได้รวมกลุ่มพ่อค้า แม่ค้า ที่สนใจในการจัดการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพค้าขายของตนเอง โดยมีพี่เลี้ยงหน่วยจัดการเป็นที่ปรึกษา ให้ข้อมูล ความรู้ และติดตามให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

ผลงานเด่น

1. การใช้เครื่องมือวิเคราะห์งานเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในแต่ละขั้นตอนที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต-กาย สิ่งแวดล้อม และการเงิน
2. การใช้ข้อมูลจากการจัดบันทึกเพื่อวางแผนและติดตามความก้าวหน้า เช่น การจัดบันทึกข้อมูลการลงทุน การขาย เป็นต้น
3. การวางแผนการปลูกผักและการเก็บผักมาขายร่วมกันเพื่อป้องกันผักล้นตลาด เน่าเสียหาย
4. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่จากวัตถุดิบที่เหลือจากการขาย
5. การปรับเปลี่ยนหีบห่อโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน (ใบตอง)

สมาคมวิถีสานทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SADA)

www.sadathai.org

sadathai.org@gmail.com

FB : [sadathailand](https://www.facebook.com/sadathailand)